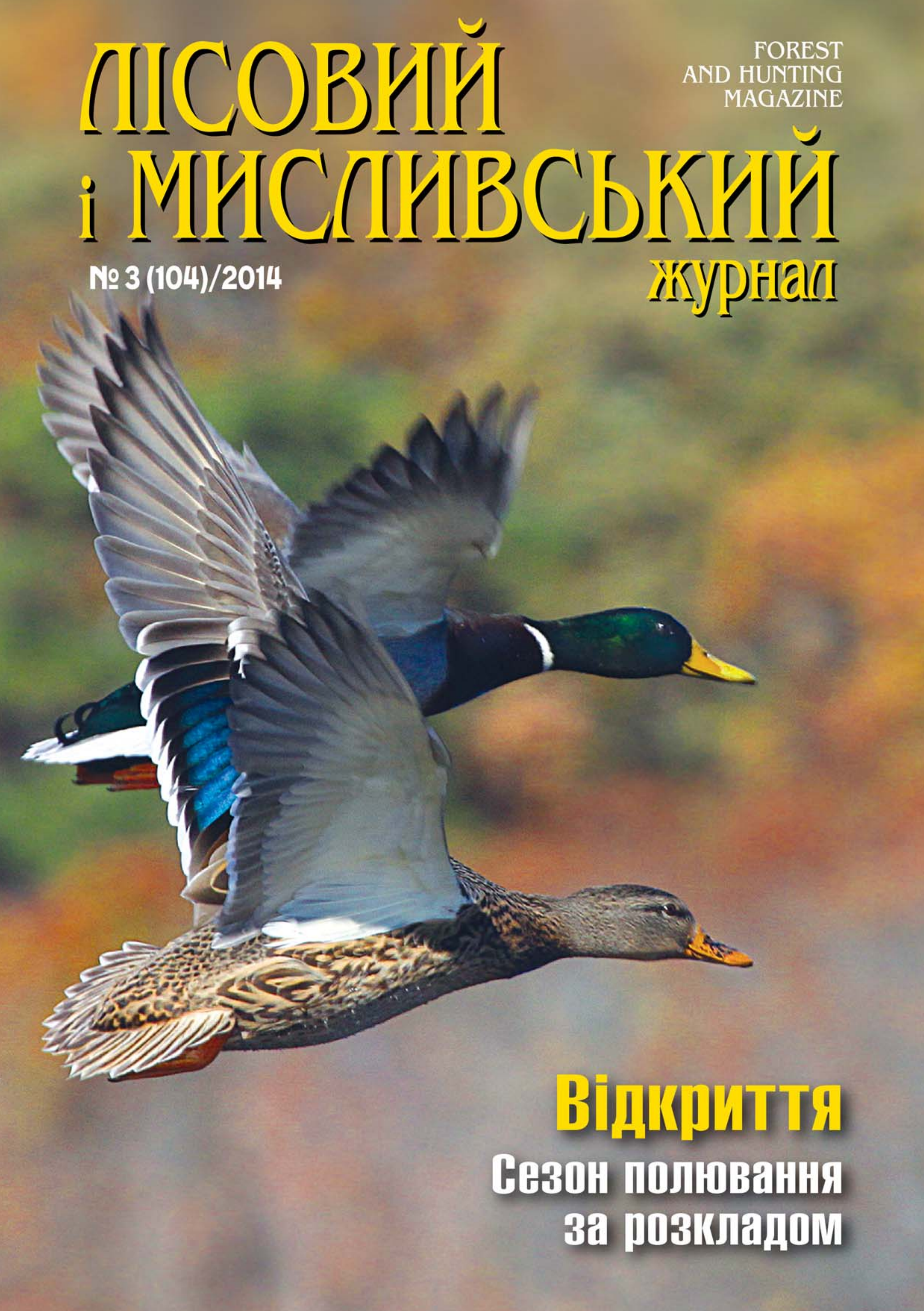
ЛІСОВИЙ і МИСЛИВСЬКИЙ журнал

FOREST AND HUNTING MAGAZINE

№ 3 (104)/2014

Відкриття

Сезон полювання за розкладом

Буковинські мисливці

Державне управління мисливським господарством на Буковині кінця XIX ст.

Однією з галузей діяльності людини є, було і буде мисливство, яке трансформувалося з галузі харчування у відпочинкову. Значною мірою мисливство зачіпає соціально-економічні аспекти суспільства, головні з яких – допуск до права полювання, сплата податків, невиснажливе використання мисливських тварин тощо. Відтак велику роль у регулюванні цих процесів відводиться державним інституціям.

Перші окремі нормативно-правові документи, які врегульовували питання ведення мисливського господарства, охорони тваринного світу на Буковині було введено в останній третині XIX ст.: 30 квітня 1870 р. – закон про охорону птахів; 20 грудня 1874 р. законодавчо встановлено терміни полювання; законом від 2 травня 1886 р. запроваджено мисливські білети, а законом від 27 вересня 1887 р. врегульовано оренду права полювання. Відповідно до цих норм на Буковині за аналогією з Галичиною, Францією, Бельгією можна було знищувати шкідливих тварин, до яких тоді зараховували не лише вовка та лисицю, а й ведмедя і кабана, якщо вони становили загрозу для сільськогосподарських посівів чи свійських тварин. Якщо керівник мисливського ревіру не мав можливості це зробити власними силами, то залучали місцевих мешканців. Добуту дичину продавали на аукціоні, а кошти пропорційно ділили між усіма учасниками полювання.

Крім того, за добування хижака мисливець отримував премію. З 1874 р. незаконно добуту дичину, конфісковану у браконьєрів, реалізовували через аукціон, а кошти передавали до фонду бідних. Про позитивні сторони буковинського мисливського законодавства говорив депутат Сколишевський на засіданні Галицького сейму. На його думку, Галичині слід було запозичити досвід Буковини, при якому гміна має право самостійно реалізовувати право ведення мисливського господарства за умови прийняття на роботу відповідного фахівця.

Відзначався також позитивний досвід Буковини щодо державного регулювання відшкодування збитків, завданих мисливськими тваринами. Експерти визначали вартість завданих збитків. Позитивний момент законодавства полягав також у запровадженні на Буковині відповідних судів, які розглядали конфліктні справи, пов'язані з відшкодуванням збитків. Слід відзначити, що така вимога була прогресивнішою та демократичнішою в порівнянні з Галичиною, де такі справи розглядали органи державної влади, що в багатьох випадках відстоювали інтереси власників мисливських ревірів, які займали соціально вищу нішу в суспільстві.

Якщо аналізувати економічне значення мисливського господарства на Буковині, то слід відзначити, що Буковина та Галичина були з економічного погляду найвідсталішими частинами Австро-Угорської імперії. Ця тенденція збереглася і в мисливському господарстві. Якщо в період із 1875 по 1895 рр. зі ста гектарів мисливських угідь за рік отримували середній дохід по імперії майже 18 крон, а такі її частини як Чехія – 35, а Моравія – 36 крон, то на Буковині – лише 1,9 крони, а в Галичині – 3,7 крони. На Буковині добували ще й найменшу кількість дичини відповідно до площі мисливських угідь. Якщо в середньому в період з 1875 по 1895 рр. на 100 км кв. за рік добували 3 олені, то на Буковині – менше однієї голови, козуль – 19, а на Буковині – 2, куріпок – 324, а на Буковині – одну. Неефективне ведення мисливського господарства знижувало попит на користування мисливськими угіддями. Так, у середньому по імперії вартість оренди 1 га мисливських угідь у 1900 р. становила 22 геллери, у 1905 р. – 25 геллерів, у 1908 р. – 30 геллерів. Відповідно на Буковині вартість оренди права полювання на одному гектарі становила 2; 2; 7 геллерів, що було найнижчим з усіх регіонів імперії. Всього власники земельних ділянок за здачу права полювання на Буковині в 1908 р. отримали винагороди в сумі 15 тис. крон, тоді як по Австрійській частині імперії ця сума становила 2,7 млн крон.

Тогочасні дослідники слушно відзначали, що чим вищий рівень

добування хижаків, тим менш ефективно ведеться мисливське господарство. Наприклад, у Чехії, Моравії та Нижній Австрії хижаки становили 19–22% від усіх добутих мисливських тварин, а на Буковині – 78%.

Варто зазначити, що відповідно до тогочасної статистики, у 1898 р. на Буковині добували 100 оленів, 300 козуль, 57 кабанів, 31 глухаря, 474 рябчики, 100 куріпок, 10 ведмедів, 37 вовків, 5 рисей, 900 лисиць, 1400 яструбів. А на 2012/2013 рр. ліміт добування по Чернівецькій області становить 31 олень, 318 козуль, 260 кабанів, 27 борсуків, 33 куниці. Проте саме добування становить нижчий рівень від отриманого ліміту: олені – 21 голова, козуль – 260, кабани – 170. Варто взяти до уваги той факт, що площа Буковини у складі імперії становила 10 451 км кв., тоді як тепер площа Чернівецької області становить 8097 км кв., що на 23% менше за площу Буковини. Однак лише оленів добували вп'ятеро більше.

Підсумовуючи, слід відзначити, що органи державної влади тодішньої Буковини запроваджували організаційні заходи для ефективного ведення мисливського господарства, які впливали дієвіше, ніж нині.

Олег ПРОЦІВ

УВАГА! ЗАГРОЗА!

Трагедія сусідів – виклик українській владі

Масове захворювання зубрів на туберкульоз у польському «Бещадському парку народовому» змусило змобілізуватися й українських мисливствознавців та ветеринарів.

Як повідомили у Львівському обласному управлінні лісового та мисливського господарства, ця трагедія змусила польських мисливців майже повністю вистріляти місцеве стадо лісових велетнів для того, аби зараза не поширилася. Можна лише співчувати нашим сусідам, адже виростити й зберегти кількасот зубрів коштувало тамтешнім ловецьким колективам багатьох років зусиль. Захворіли зубри, ймовірно, через густозаселеність району їхнього існування свійськими тваринами, де вони часто паслися з ними на одних й тих самих луках. Захворювання передалося через слину. А оскільки лікування диких тварин від туберкульозу малоефективне, то й довелося вдатися до радикальних дій.

Район лиха розташований поблизу польсько-українського кордону, а тому існує певна небезпека й для локальної популяції зубрів у національному парку «Сколівські бескиди». Захворювання українських зубрів тут аж ніяк не можна допустити, адже їхня кількість останніми роками, завдяки міжнародній допомозі по завезенню звірини та старанням наших єгерів, тільки-но почала збільшуватися й нині становить тут майже півсотні голів. (До 2002 р. місцева локальна популяція майже виздихала від близькоспорідненого схрещування і становила лише кілька тварин). Нині прямого зв'язку між польськими та українськими популяціями в цьому районі нібито немає, тому що цьому заважають шумні автомобільні й залізничні артерії, але міграції окремих особин все ж не виключені, особливо в період гону. Тому ситуація залишається досить тривожною і ветеринарна служба ретельно контролює стан свійських тварин у прикордонних з Польщею районах, а єгері посилили обережне спостереження за лісовими велетнями, адже захворювання тварини можна помітити й візуально. Трохи заспокоює мисливствознавців й те, що наші зубри живуть у глухомані й рідше підходять до пасовиськ свійської худоби.

Трагедія з польськими зубрами має поставити й перед нашими «законотворцями» питання зняття шкідливої заборони планових полювань зубра, аби не допускати його перенаселення та такого марнотратства цінного мисливського виду, як падіж окремих особин від старості.

Юрій РУДЕНКО

